

ที่จริงลานั้นไม่โง่เลย ในธรรมชาติในทุ่งหญ้าที่ม้าลาปนเปอยู่ด้วยกันเป็นฝูง ผู้นำฝูงจะต้องเป็นลาเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ตัวมันเล็กกว่า แต่มีความสามารถมีความแข็งแรงกว่าม้ามานัก ทั้งยังมีความสามารถเรียนรู้ได้เร็ว ตำนานโบราณของนักเดินทางจึงมีเรื่องของลากับมูเลาะห์ นัสดูติน คนที่เหมือนกับลา มีความโง่ที่ฉลาดหลักแหลม เพียงแต่ว่าค่อนข้างจะไม่ค่อยมีจังหวะจะโคน นิทานของลากับนัสดูตินนั้นมีหลายตอน เป็นทั้งปรัชญาธรรมชาติและเป็นภูมิปัญญาโบราณ ซึ่งบางทีก็ต้องอ่านซ้ำหลายครั้งถึงจะเข้าใจ

นัสดูตินนั้นเรียนรู้โลกและความจริงทางโลกจากลา และลาที่เรียนรู้โลกของลาจากนัสดูติน ดั่งนิทานที่เล่าถึงการเดินทางไปค้าขายของนัสดูตินที่ต้องเดินทางข้ามแม่น้ำ

มีอยู่ครั้งหนึ่งที่นัสดูตินนำเกลือไปขายที่เมืองจีน เขาได้นำเกลือจำนวนมากใส่กระสอบแล้วผูกกระสอบเกลือบรรทุกไว้บนหลังลา จนมันหลังแอ่นเดินแทบไม่ไหว ระหว่างเดินทางข้ามแม่น้ำที่ค่อนข้างกว้างสายหนึ่งเกลือที่บรรทุกอยู่บนหลังลาที่เปียกชุ่มน้ำตลอดทาง ก็ค่อย ๆ ละลายจนเกือบหมด เมื่อถึงฝั่งตรงกันข้ามลามันก็รู้สึกว่าน้ำหนักที่แบกมาจนหลังแอ่นนั้นอยู่ ๆ ก็หายไป มันก็ดีใจจึงไปมารอบ ๆ นัสดูตินเป็นวงกลม พร้อมกับส่งเสียงร้องดัง ๆ

จนนัสดูตินทั้งอายุทั้งโกรธตัวเอง และพาลไปโกรธลาด้วย คิดในใจว่า "เออ ดีแล้ว ทีใครที่มัน... วันหน้าจะได้เห็นกัน"

ในการเดินทางไปค้าขายในคราวต่อมา นัสดูตินก็ขนเอาฝ้ายมัดใหญ่บรรทุกบนหลังลาจนหลังแอ่นแทบเดินไม่ไหวอีก

พอทั้งลากับคนเดินทางมาถึงแม่น้ำและข้ามน้ำไปได้สักครู่ น้ำหนักของฝ้ายอมน้ำก็ทวีเพิ่มมากขึ้นจนลาแทบจะจมน้ำตาย นัสดูตินต้องคอยช่วยยกว่าลาจะข้ามแม่น้ำและขึ้นฝั่งมาได้ ก็เหนื่อยกันทั้งคนทั้งสัตว์ เมื่อขึ้นมาได้นัสดูตินก็หัวเราะและพูดกับลาว่า

"นั่นแหละที่จะสอนให้เจ้ารู้ว่า การเดินทางข้ามแม่น้ำแต่ละครั้งได้สอนอะไรให้เรียนรู้บ้าง เห็นไหมว่าทุกครั้งที่เจ้าข้ามแม่น้ำ เจ้ายอมได้เรียนสิ่งใหม่เสมอ อย่าโทษข้า แต่ต้องขอบใจถึงจะถูกต้อง"

และลาที่เรียนรู้จริง ๆ จนต่อมาใคร ๆ ก็รู้และกล่าวขานกันทั่วว่า นัสดูตินมีลาที่นอกจากจะไม่โง่แล้วยังชาญฉลาดยิ่งนัก

หลังจากนั้นอีกนานต่อมา มีสหายที่สนิทสนมกับนัสดูตินมากคนหนึ่งแวะมาหาเพื่อขอยืมลาที่ฉลาดตัวนั้นสักครั้ง

โชคไม่ดีที่นัสดูตินได้ข่าวล่วงหน้าก็เลยเอาลาไปลாமและขังไว้ในห้องที่หลังบ้าน

ดังนั้นเมื่อสหายของเขามาถึงที่พักของนัสดูตินก็แปลกใจที่ไม่เห็นลาที่ปกติจะพบยืนกินหญ้าอยู่ที่ทุ่งหน้าที่พัก สหายของนัสดูตินจึงถามว่า "ข้าตั้งใจมาขอยืมลาของท่านไปทำงานสักสองสามวัน แต่ไม่รู้ว่าตอนนี้มันไปอยู่เสียที่ไหน ข้าถึงไม่เห็นมัน"

นัสดูตินทำหน้าที่เหมือนกับว่าเห็นใจที่เพื่อนต้องมาเสียเที่ยวเปล่า ๆ เขาตอบว่า "ข้าเสียใจจริง ๆ ตอนนี่ข้าไม่มีลาเสียแล้ว"

ทันทีที่นัสดูตินพูดจบเสียงร้องของลาที่ตั้งต้นขึ้นมา ก็รู้อยู่แล้วว่าลานั้นมันร้องดังแค่ไหน

สหายของนั้สรูตินจึงพูดออกมาด้วยความโกรธว่า "แล้วนั่นเสียงอะไร ไม่ใช่เสียงร้องของลาตอกหรือ ท่านไม่น่าพูดปดว่าไม่มีลาอีกแล้ว จะไม่ให้ข้าเยี่ยมลาที่น่าจะบอกกันตรง ๆ ก็ได้"

นั้สรูตินหันหน้ามาหาสหาย แล้วก็พูดถามขึ้นอย่างช้า ๆ ว่า

"แล้วระหว่างข้ากับกับลาของข้า - ท่านจะเชื่อใครกันล่ะ ? "

แล้วคุณจะเชื่อใคร ? ทำให้ระลึกถึงคำตอบที่พระพุทเจ้าบอกแก่สานุศิษย์ของพระองค์ว่า อย่าเชื่อผู้หนึ่งผู้ใด อย่าเชื่อตามที่เขาเล่ามา อย่าเชื่อคัมภีร์หรือแม้แต่เชื่อสมณะที่เป็นครูของตนบอกเช่นนั้น แต่ต้องติดตามแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง คิวิเคราะห์ด้วยตนเอง ตัวเองเท่านั้นที่เป็นสรณะที่พึ่ง ไม่ใช่พึ่งผู้อื่นหรือพึ่งระบบหนึ่งระบบใด